

DATO
27. juni 2025

Demografinotat for Voksenspecialenhedens budget 2026-2029

Notatet her beskriver den demografiske udvikling for Voksenspecialenhedens område, herunder de økonomiske konsekvenser for Kalundborg Kommune i 2026 og frem.

1. Konklusion

Voksenspecialenheden forventer et merforbrug på 12,3 mio. kr. i 2026, opgjort pr. 31. maj 2025.

Voksenspecialenheden arbejder aktivt med økonomiske fokusområder, som skal reducere merforbruget og forventer en reduktion af udgifterne med 8,0 mio. kr. i 2026. Fokusområderne er indarbejdet i det forventede merforbrug.

Derfor forventes det at Voksenspecialenheden vil få behov for at benytte en eventuelt afsat demografipulje fuldt ud i 2026.

2. Beskrivelse af området

Den økonomiske udvikling udfordres forsat af de stærkt stigende udgifter til stadigt flere komplekse sager. Det er særligt udgifter til midlertidige og længerevarende botilbud, som med hver sin årsag, forøger udgifterne til de 2 paragraffer. For midlertidige botilbud ses en væsentlig nettotilgang i løbet af 2025 og for længerevarende botilbud ses en væsentlig forøgelse af gennemsnitspriserne.

Tabel 1 – udviklingen i helårspersoner og gennemsnitspriser 2024 - 2026

		2024	Forventet 2025	Prognose 2026
Midlertidige botilbud	Gennemsnitspriser	786.066 kr.	820.885 kr.	846.332 kr.
	Helårspersoner	86,8	96,8	97,4
Længerevarende botilbud	Gennemsnitspriser	906.806 kr.	978.295 kr.	1.044.581 kr.
	Helårspersoner	229,3	228,4	232,3

Kilde: Rapportering af aktiviteter og gennemsnitspriser 2024 og 2025. Samt prognose fra 2025 til 2026

Udgiftspresset i forhold til længerevarende botilbud udgør en særlig udfordring fordi der netop er tale om længerevarende tilbud. Det betyder at borgerne her har et retskrav i forhold til at blive boende, så længe borger selv ønsker det, eller livet ud.

Kontakt

Sagsansvarlig:
Økonomistaben
Økonomi

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

Kalundborg Kommune er i 2025 og forventeligt i 2026, særligt ramt af tilgange af borgere som har begået alvorlig kriminalitet og som afventer domme. Disse borgere skal så vidt det er muligt, skærmes indtil deres domme er afsagt, ved hjælp af servicelovens bestemmelse i kommunens regi. Det kræver ret betydelige ressourcer, idet borgene som minimum skal dækkes med tilstedeværelse af 2 medarbejdere døgnet rundt.

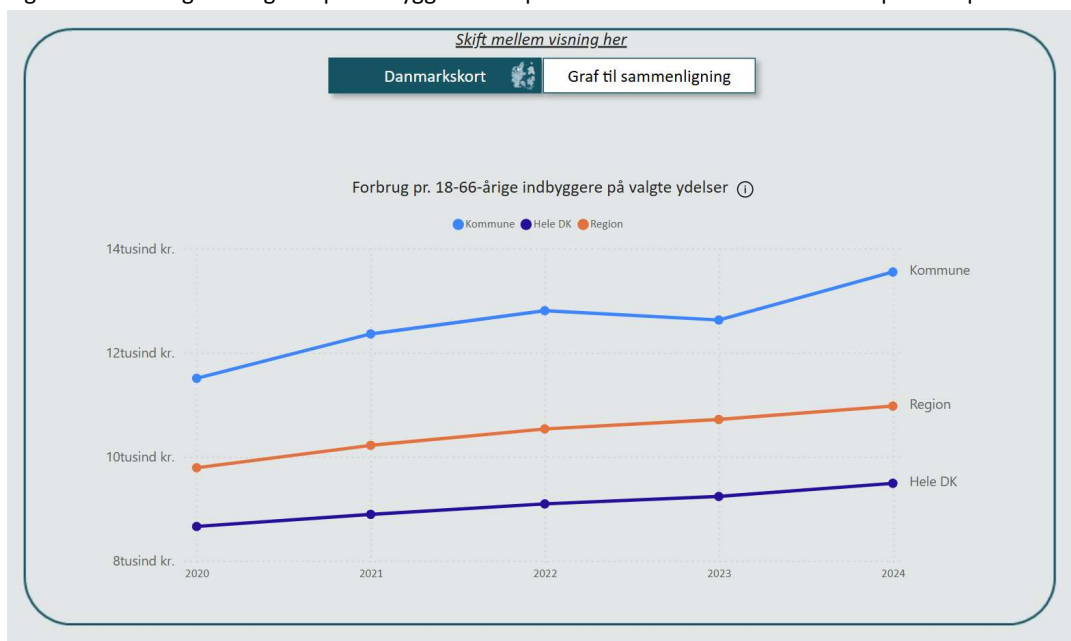
Udviklingen er ikke unik for Kalundborg Kommune, det ses også på landsplan.

Figur 1 – udviklingen i udgifter pr. helårsmottager i det specialiserede voksensocialområde på landsplan

Kilde: FLIS

Figur 2 – udviklingen i udgifter pr. indbygger i det specialiserede voksensocialområde på landsplan

Kilde: FLIS

Reformer og aftaler som kan få indflydelse på økonomien

De forskellige reformer og aftaler som påvirker økonomien i Voksenspecialenhedens regi, behandles særskilt og løbende, efterhånden som de bliver så konkrete, at der kan gives bud på de økonomiske konsekvenser. Dette notat behandler derfor ikke detaljerne i dem.

De er alle så nye at det, bortset fra et par enkelte initiativer, endnu ikke er muligt at komme med bud på økonomiske konsekvenser. Derfor skal de blot nævnes her som et opmærksomhedspunkt, med helt korte bemærkninger:

Sammen om handicap – rammeaftale om bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet

Med det fortsatte økonomiske generelle pres i det specialiserede voksensocialområde, har Regeringen indgået politisk aftale den 2. maj 2024, som indeholder en række initiativer, som blandt andet skal bidrage til at nedbringe det økonomiske pres.

Der er foreløbig vedtaget 4 initiativer, hvoraf 1 formentlig vil kunne bidrage med et mindre økonomisk rationale. Det drejer sig om effektiviseringen af Socialtilsynene, som kan give en samlet besparelse på ca. 0,5 mio. kr., som skal fordeles mellem Børn og Familie og Voksenspecialenheden. Det forventes dog ikke at besparelsen, vil kunne udmøntes og dermed indgå som en besparelse i taksterne i 2026, idet prissætningen ikke forventes at blive meldt ud, før budgettets behandlinger.

Forenklingen af merudgiftsydelse udmønter ifølge Social- og Boligministeriet en administrativ besparelse ca. 0,6 mio. kr. i Kalundborg Kommune, som skal fordeles imellem Børn og Familie og Voksenspecialenheden. Den mulige besparelse ligger derfor i selve Voksenspecialenheden og ikke på konto 5.

10 års planen for psykiatrien

Planen har nu sin endelige form og lægger op til en række initiativer, som på sigt bør få en økonomisk effekt i Voksenspecialenhedens regi. Dels er der initiativer i forhold til at tidlig indsats og forebyggelse, som vil have en effekt på den lange bane, dels initiativer direkte målrettet nogle af de borgere, som findes i Voksenspecialenhedens regi, i form af mere helhedsorienterede indsatser og sammenhæng i forløb, blandt andet i en styrkelse af socialpsykiatri og etablering af akutpladser.

Værdighedsreformen

Reformen er vedtaget i maj 2025 og konkretiserer elementer af 10-årsplanen for psykiatrien. Den indeholder initiativer som skal hjælpe og tilgodese særligt udsatte borgere. Den umiddelbare vurdering fra Regeringens side er at det drejer sig om ca. 12.000 borgere på landsplan, dog med forbehold. Voksenspecialenheden vurderer at det med de kriterier der er sat op, drejer sig om betydeligt flere.

Reformen lægger op til mere helhedsorienterede tilbud i forhold til misbrugsbehandling, støtte, socialrådgivning, beskæftigelsestilbud, sundhedsydelse m.v. i form af tilbuddet Gadens Huse i større byer, eller mobile enheder i mindre byer. Med en treårig forsøgsordning vil Gadens Huse og de mobile enheder kunne iværksætte en række sociale indsatser efter serviceloven. Det betyder myndighedsdelen ikke nødvendigvis ligger i Voksenspecialenheden. Det kan udfordre den økonomiske styring.

Derudover omfatter reformen ændringer i abstinens- og misbrugsbehandling, sociale akuttilbud og afklaringspladser i socialpsykiatrien, styrkelse af det tilbud Kalundborg Kommune har i Gadeteamet og særlige plejehjemspladser for udsatte ældre. Alt sammen initiativer som vil få en direkte økonomisk betydning.

Beskæftigelsesreformen

Forud for reformen pålagde regeringen Ekspertgruppen, at de ikke skulle forholde sig til risikoen for øgede sundheds- og sociale følgeudgifter som følge af reformen. Det er blevet kritiseret skarpt af bl.a. KL. For de mest

udsatte målgrupper handler den tabte effekt primært om, at de forventes at gå markant hurtigere mod en førtidspension. Reformen skønner, at borgere, der tidligere ville være overgået til førtidspension efter et ressourceforløb, i gennemsnit vil overgå til førtidspension ca. 27 måneder tidligere. Omregnet til Kalundborg-niveau betyder det ca. 70 flere på førtidspension i 2030 end med ressourceforløb, hvoraf de ca. 28 forventes at være under 40 år. Konsekvensen er ifølge KL, at mange risikerer at miste livskvalitet, når de opgives og får mindre kontakt med andre mennesker. De mest udsatte borgere har behov for en vedvarende og opsøgende helhedsorienteret indsats.

Jobcentret har i 2025 på forsøgsbasis påbegyndt at bidrage til Voksenspecialenhedens opgaver ved at håndtere en bredere opgaveløsning end ellers. Ved reformens ikrafttrædelse er der et potentiale for at udvikle dette samarbejde, ved at Jobcentret varetager flere opgaver om nogle af de borgere der allerede er i Jobcentret, med en mulig positiv indvirkning for Voksenspecialenhedens økonomi

Kontanthjælpsreformen

Reformen har direkte negativ økonomisk betydning for en del borgere i Voksenspecialenhedens regi og det må forventes at en del af borgerne vil være udfordrede på den baggrund. Det kan betyde en forøgelse af hjemløse, at det bliver sværere at rykke borgere videre fra midlertidige botilbud, ligesom det fra 1. juli 2025, vil være nødvendigt at yde mere økonomisk støtte til egenbetaling i botilbuddene.

Ældreformen

Reformen træder i kraft fra 1. juli 2025 og den vil derfor have en direkte afsmittende effekt på økonomien i 2026. Det er dog endnu ikke muligt at komme med konkrete bud på betydningen af den, men det kan oplyses at Voksenspecialenheden p.t. har 68 borgere, som er over 67 år og som modtager støtte af forskellig slags, eller som bor i botilbud.

Rammeaftale for Region Sjælland

For at styrke markedspositionen og forsyningen af tilbud for medlemskommunerne, er der indgået aftaler om fælles principper og tilgange til sagsbehandling, takststruktur (internt som eksternt), kontrakter og afsøgningen af tilbud internt i Regionen.

De principper og tilgange vil også få en betydning for forhandlinger med private leverandører, i og med at det vil betyde at de private leverandører som presser kommunerne individuelt, nu skal forholde sig til en sammenslutning. Det vil alt andet lige være sværere at presse 17 kommuner frem for en.

3. Budgetforudsætninger 2026-2029

De udfordringer i forhold til den økonomiske udvikling indenfor området som ses over hele landet, forsøger man at imødegå blandt andet med de aftaler og reformer som er nævnt ovenfor, men som nævnt vil de ikke umiddelbart få nogen effekt fra 2026.

Voksenspecialenheden arbejder med forskellige tiltag og i samarbejder på tværs af organisationen. Det betyder at de stigende udgifter i en vis grad forsøges imødegået, men det er ikke muligt at forhandle, boplacere og følge op i sagerne i et omfang, som gør det muligt at holde udgifterne helt i ro. Det er netop her behovet for reformer og aftaler kommer ind i billedet. Der er indarbejdet økonomiske fokusområder for 8,0 mio. kr. i prognosen for 2026, som skal medvirke til at reducere udgifterne.

Tilgangen i midlertidige botilbud og den betydelige forøgelse af gennemsnitspriserne i længerevarende botilbud, forventes at bevirke en merudgift på 5,9 mio. kr., når der er taget højde for fokusområderne. Hertil skal lægges tilgang på BPA-området med 1,2 mio. kr. Det betyder en forventet merudgift på 7,1 mio. kr., hvorfor det forventede merforbrug reelt ville kunne holdes indenfor demografi-puljen.

På baggrund af nye pris- og lønskøn fra KL, herunder tekniske korrektioner med tilbagevirkende kraft i det administrative budgetoplæg for 2026 bevirker, at fremskrivningen reduceres med ca. 5,2 mio. kr. Der er indgået kontrakter helt ned på ydelsesniveau pr. borger, det er derfor ikke muligt eller lovmedholdeligt at melde en generel reduktion ud til de respektive leverandører. Det betyder at en reduktion i prisen kun kan ske ved forhandling for hver enkelt kontrakt.

Alt i alt forventer Voksenspecialenheden merudgifter på 12,3 mio. kr. før anvendelse af en eventuelt demografipulje.

4. Risikovurdering i forhold til budgetoverholdelse

Housing first

Er er fortsat risiko for at Voksenspecialenheden har et større refusionsbortfald end det som er kompenseret via DUT-midler. Der arbejdes målrettet med sagsbehandlingen omkring hjemløse og med Housing First i Center 2. Den store udfordring indenfor hjemløseområdet, er at finde egnede boliger, som borgerne rent faktisk har råd til, og selvom der i forbindelse med resultaterne af projekt Fremtidens Sociale Boliganvisning nu er et betydeligt bedre flow i anvendelsen af anvisningsberettigede boliger i boligselskaberne, kan det fortsat vise sig at være den største udfordring i forhold til at kunne hjælpe borgere videre og dermed reducere udgifter og refusionsbortfald på området. Dette skal samtidig ses i lyset af kontanthjælpsreformen, som træder i kraft 1. juli 2025.

Kompleksitet i sager

Udgifterne på landsplan og i Kalundborg Kommune er stigende, primært på baggrund af stadig mere komplekse sager. Det er beskrevet mere indgående af flere instanser, herunder KL. De allermest komplekse sager kan koste helt op til 6 mio. kr. årligt og i sjældne tilfælde mere. Det betyder at der i virkeligheden skal ganske få sager til, for at udgifterne kan stige betydeligt. Dette er et af de indsatsområder, som Ekspertudvalget, KL og Regeringen pejler efter i forhold til initiativer og tiltag, men det vil være et af de områder, hvor effekten af initiativerne er mere langsigtede.

Domme til borgere

Når borgere får en dom, kan økonomien gå begge veje i Voksenspecialenhedens regi. Hvis borger dømmes til ophold i Kofoedsminde vil der udelukkende være udgifter til beskæftigelsestilbud, men hvis borger dømmes til ophold i kommunens regi, er det altid forbundet med ret store udgifter. En enkelt sag kan derfor give betydelige økonomiske udsving.

Uerholdelige krav

En del borgere har gæld til Kalundborg Kommune, som omhandler egenbetaling til krisecentre, forsorgshjem, midlertidige botilbud og længerevarende botilbud. Det er Gældsstyrelsen som opkræver gælden hos borgerne og hvis de vurderer at borger aldrig bliver i stand til at betale, afskrives gælden derfra. Det bevirker at det afskrevne beløb udgiftsføres hos Voksenspecialenheden og afskrivningerne kan variere betydeligt fra år til år. I 2025 er der foreløbigt udgiftsført ca. 0,3 mio. kr. i den forbindelse.

Reformernes betydning for drift og økonomi

Med de mange initiativer i reformer og aftaler er det på nuværende tidspunkt svært at forudsige de økonomiske konsekvenser. Nogle af dem vil få den konsekvens at der i en periode vil være et produktivitetstab i arbejdet med at få dem implementeret i forskellige dele af organisationen, ligesom de krav til data, som er en direkte konsekvens af en del af reformerne, også vil lægge beslag på ressourcer i Voksenspecialenheden for at kunne leve op til kravene.

Øgede takster i en overgangsperiode

Nogle af de tiltag der ligger i fx psykiatriplanen og sammen om handicap, vil højst sandsynligt betyde at det vil være nødvendigt, i hvert fald i en overgangsperiode for de respektive tilbud, kommunale, som private, at forøge taksterne. Dels lægger initiativerne op til øget faglighed og tværfaglighed, dels nævnes specifikt et behov for at skabe mere

tryghed i de psykiatriske tilbud (bemanding, sikring og forsikringer m.v.). Allerede nu ser Voksenspecialenheden stigninger i taksterne, men har igennem forhandling m.v. formået at holde niveauet nede.

Opsummering

Økonomien i Voksenspecialenheden presses af en stadigt stigende kompleksitet i enkeltsager, ligesom der synes at være stadigt flere udfordringer med at finde leverandører, som kan løfte de opgaver som følger med komplekse de problemstillinger. Set i det lys, kan det medføre betydelige stigninger i udgifterne, hvorfor det anbefales at bibeholde demografipuljen i Økonomiudvalgets regi på det specialiserede voksensocialområde.